

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 2/2017

(ΑΤΟΜΙΚΗ)

(Άρθρο 17§2 περ. δ' του Οργανισμού ΝΣΚ, ν. 3086/2002, Α' 324)

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΔΑΔ Β 158653 ΕΞ 2016 ΕΜΠ/16-11-2016 έγγραφο του ΥΠΟΙΚ/ΓΓΔΕ/ΓΔΗΔ&ΑΔ/Δνση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού-Τμήμα Β', που υπογράφεται από τον (τότε) Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

Ερώτημα: Ένορκη διοικητική εξέταση (ΕΔΕ), για την οποία συντάχθηκε η υπ' αριθμ. πρωτ. ΕΜΠ 46/19-1-2016 πορισματική έκθεση του προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας, με αντικείμενο τη διαπίστωση, αν ο Ε.Δ. του Δ, εν ζωή δημόσιος υπάλληλος με βαθμό Α' του κλάδου ΠΕ Εφοριακών, που υπηρετούσε ως προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας, απεβίωσε κατά και εξαιτίας του υπηρεσιακού του καθήκοντος, προκειμένου να αποφασισθεί αρμοδίως αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις διορισμού τέκνου του ως υπαλλήλου στο Δημόσιο κατ' εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων του άρθρου 14§20 του ν. 2266/1994.

Ερωτάται: (α) Εάν η διενεργηθείσα έρευνα είναι επαρκώς στοιχειοθετημένη και συγκεκριμένη, ώστε να είναι δυνατή η λήψη νομίμου αποφάσεως ή κρίνεται αναγκαία η επανάληψη και συμπλήρωσή της και (β) σε καταφατική περίπτωση, αν από την εκτίμηση του εν γένει περιεχομένου της ΕΔΕ μπορεί να συναχθεί ότι πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις για τον αιτούμενο διορισμό.

Γνωμοδοτών: Αλέξανδρος Γερ. Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το οποίο δεν χρήζει εισαγωγής στο αρμόδιο Τμήμα του ΝΣΚ προς έκδοση γνωμοδοτήσεως, λόγω του ότι επί της ερμηνείας των εν προκειμένω ενδιαφερουσών διατάξεων έχουν εκδοθεί

πλείστες όσες δικαστικές αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ (μνημονευόμενες κατωτέρω), η γνώμη μου είναι η εξής:

Νομοθετικό πλαίσιο

1. Στο άρθρο 14 παρ. 20 του ν. 2266/1994 (Α' 218), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο [η διάταξη τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 17 του ν. 2349/1995 (Α' 224) και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 2839/2000 (Α' 196) και εκ νέου με το άρθρο 18 του ν. 3448/2006 (Α' 57)], ορίζονται, πλην άλλων, τα εξής : «Όταν εργαζόμενος στο Δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με τον τρόπο που αυτός προσδιορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, όπως αυτός ισχύει, αποβιώσει κατά και εξαιτίας της εκτέλεσης υπηρεσιακού του καθήκοντος, τότε δύναται ένα (1) μέλος της οικογένειας του θανόντος μέχρι πρώτου βαθμού συγγενείας με αυτόν, ή αδελφός ή αδελφή ή σύζυγός του να διορίζεται στο Δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα σε κενή οργανική θέση ανάλογη των προσόντων που διαθέτει ο διοριζόμενος Η αίτηση διορισμού πρέπει να υποβληθεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ετών από την ημερομηνία του θανάτου ή από τη συμπλήρωση του νόμιμου ορίου ηλικίας για διορισμό ή από την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων. Η αίτηση συνοδεύεται από αμετάκλητη δήλωση παραίτησης των λοιπών δικαιούχων από το δικαίωμα διορισμού και συνεπάγεται, από την ημερομηνία διορισμού, την αυτοδίκαιη και αμετάκλητη παραίτηση του διοριζομένου από τις οικονομικές απαιτήσεις του έναντι του φορέα, στον οποίο παρείχε την εργασία του ή ήταν ασφαλισμένος ο θανών, καθώς και την αναστολή του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος. Ο διορισμός ενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού» (το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 31 του ν. 3731/2008, Α' 263).

Ερμηνεία των διατάξεων

2. Από τις ανωτέρω διατάξεις, οι οποίες έχουν κριθεί συνταγματικές (ΣτΕ 498/2016, 4001,4002, 2931/2015), συνάγεται, ότι καθιερώνεται υπέρ στενού συγγενικού προσώπου μονίμου υπαλλήλου του Δημοσίου (ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα), που απεβίωσε κατά την εκτέλεση υπηρεσιακού καθήκοντος και εξ αιτίας της εκτελέσεως αυτού, δικαίωμα διορισμού ως μονίμου υπαλλήλου στο Δημόσιο, κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων και ανεξαρτήτως από την ύπαρξη κενών θέσεων. Τούτο, προδήλως, αφενός μεν ως ηθική ανταμοιβή και αναγνώριση της προσφοράς του προσώπου που

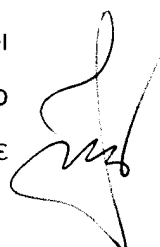
έχασε τη ζωή του κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως της υπηρεσίας του και ένεκα αυτής έναντι των μελών της οικογενείας του, αφετέρου δε, ως συνδρομή της Πολιτείας προς την οικογένεια του προσώπου αυτού. Εξάλλου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, ως θανών κατά την εκτέλεση του υπηρεσιακού καθήκοντος και εξαιτίας της εκτέλεσης αυτού θεωρείται εκείνος που απεβίωσε από οποιοδήποτε συμβάν, το οποίο επήλθε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή εξ αφορμής αυτής, τελεί δε προς την εκτέλεση της υπηρεσίας σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος. Ήτοι, απαιτείται οι εν λόγω προϋποθέσεις να συντρέχουν αθροιστικώς (πρβλ ΣτΕ 498/2016, 4001,4002, 2931/2015, ΝΣΚ 301/2009, 224/2007 και τις μνημονευόμενες σε αυτές, ΔΕΑ 55/2012 κ.ά).

Εφαρμογή των διατάξεων υπό το διδόμενο πραγματικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

3. Η Δ.Δ, ως τέκνο του Ε.Δ. του Δ, αποβιώσαντος στις 1-12-2009, εν ζωή δημοσίου υπαλλήλου με βαθμό Α' του κλάδου ΠΕ Εφοριακών, που υπηρετούσε ως προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας, με την από 13-5-2010 (αριθμ. πρωτ. 13-5-2010) αίτησή της ζήτησε να διοριστεί δημόσιος υπάλληλος, του κλάδου εφοριακών, στο Υπουργείο Οικονομικών, κατ'εφαρμογή των ισχυουσών ευεργετικών διατάξεων του άρθρου 14 παρ. 20 του ν. 2266/1994 (Α' 218). Εν όψει της αιτήσεως αυτής διενεργήθηκε Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.), προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο θάνατος του πατέρα της επήλθε κατά και εξαιτίας της εκτελέσεως του υπηρεσιακού του καθήκοντος.

4. Στην υπ' αριθμ. πρωτ. ΕΜΠ 46/19-1-2016 πορισματική έκθεση της ΕΔΕ, η οποία διενεργήθηκε από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας Γ.Μ, ως εξ αυτής προκύπτει, παρατίθενται, κατ' αρχήν, οι εφαρμοστέες διατάξεις, το περιεχόμενο εγγράφων του Νοσοκομείου «Η ΣΩΤΗΡΙΑ», τα οποία αφορούν στη διαπιστωθείσα κατάσταση του θανόντος κατά την εισαγωγή του στο εν λόγω Νοσοκομείο, στις ιατρικές ενέργειες στις οποίες προέβησαν οι ιατροί του Νοσοκομείου, στη διαπίστωση του θανάτου του και την πιθανή αιτία (απαγχονισμός), το περιεχόμενο των εγγράφων του επιληφθέντος αστυνομικού τμήματος, από τα οποία προκύπτουν οι ενέργειες των οργάνων του, έγγραφο της εισαγγελικής αρχής, από το οποίο προκύπτει ότι η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο, έκθεση του ιατροδικαστή με

φερόμενη αιτία θανάτου τον απαγχονισμό και τοξικολογική έκθεση με εύρημα ποσότητα αιθανόλης 0,2 g/l, χωρίς λήψη φαρμάκων και ναρκωτικών ουσιών. Στη συνέχεια, παρατίθεται το περιεχόμενο μαρτυρικών καταθέσεων τριών (3) εφοριακών υπαλλήλων-συναδέλφων του θανόντος και της συζύγου του, οι οποίες αναφέρθηκαν στην προσωπικότητα του θανόντος και στις εν γένει υπηρεσιακές και οικογενειακές συνθήκες υπό τις οποίες τελούσε ο αποβιώσας και τα συναφή προς αυτές προβλήματα που αντιμετώπιζε κατά τον κρίσιμο χρόνο πριν και κατά τον θάνατό του.

5. Μετά ταύτα, η πορισματική έκθεση της διενεργηθείσης ΕΔΕ, αξιολογώντας όλα τα ανωτέρω, αφού διαπιστώνει ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο ο θανών υπάλληλος «αντιμετώπιζε δυσκολίες τόσο στον επαγγελματικό όσο και στο οικογενειακό του περιβάλλον» και «όντας ιδιαίτερα ευσυνείδητος υπάλληλος... αλλά παράλληλα, ένα άτομο ευαίσθητο, είχε πιεσθεί ψυχολογικά... σε συνδυασμό μάλιστα με το οικογενειακό ζήτημα που αντιμετώπιζε εκείνη την περίοδο.... φαίνεται πως δεν άντεξε και λύγισε», καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «θα μπορούσε να εκληφθεί ότι ο θάνατός του συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την εκτέλεση του υπηρεσιακού του καθήκοντος και επήλθε και εξαιτίας των υπηρεσιακών του καθηκόντων και υποχρεώσεων». Τα μεν υπηρεσιακά προβλήματα εντοπίζονται στον άγχος και στην πίεση που επέφερε στον θανόντα η μεγάλη έλλειψη προσωπικού στη Δ.Ο.Υ. που υπηρετούσε, οι εργασίες επεκτάσεως του κτιρίου της Δ.Ο.Υ. και ο φόβος για την ενδεχόμενη απώλεια ή καταστροφή φακέλων που τον εξανάγκαζε να παρευρίσκεται κατά την εκτέλεση των εργασιών, τα δε οικογενειακά στις δικαστικές διαμάχες που αφορούσαν την θυγατέρα του και τα ανήλικα τέκνα της.

6. Η διενεργηθείσα έρευνα, ενώ επαρκώς αντιμετωπίζει τα κρίσιμα ζητήματα των εν γένει υπηρεσιακών συνθηκών υπό τις οποίες τελούσε ο θανών κατά την άσκηση των καθηκόντων του, σε συνδυασμό και προς τις οικογενειακές συνθήκες και τα προβλήματα που αντιμετώπιζε, από το εν γένει περιεχόμενο της πορισματικής εκθέσεως, και ιδίως από το τελικό πόρισμα αυτής, δεν συνάγεται, κατά τη γνώμη μου, και μάλιστα ανεπιφυλάκτως, ότι πληρούνται οι τασσόμενες από το νόμο προϋποθέσεις για την πραγμάτωση του αιτούμενου διορισμού, διότι δεν προκύπτει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του επελθόντος δι' απαγχονισμού θανάτου του υπαλλήλου και της εκτελέσεως του υπηρεσιακού του καθήκοντος. Πράγματι, το τελικό

πόρισμα της ΕΔΕ, το οποίο βρίσκεται σε αρμονία και προς τις ειδικότερες διαπιστώσεις, είναι απολύτως ενδοιαστικό, υπό την έννοια ότι δεν αποτελεί την έκφραση θετικής και αναμφίβολης πεποίθησής του συντάκτη ότι ο θάνατος επήλθε κατά και εξαιτίας της εκτέλεσής των υπηρεσιακών καθηκόντων του θανόντος. Η ενδοιαστική χροιά του πορίσματος προκύπτει εναργώς από την χρησιμοποίηση της φράσεως «**θα μπορούσε να εκληφθεί**» και της φράσεως «ο θάνατός του συνδέεται **σε μεγάλο βαθμό**». Αλλά και οι εν γένει υπηρεσιακές και οικογενειακές συνθήκες και τα συναφή προς αυτές προβλήματα που αντιμετώπιζε ο θανών, όπως καταγράφονται στην πορισματική έκθεση, δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως τοιαύτης εκτάσεως και εντάσεως, ικανής να τον οδηγήσουν στον απαγχονισμό.

Απάντηση

7. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, με την εξυπακουόμενη διευκρίνιση ότι η αξιολόγηση της πορισματικής εκθέσεως της ΕΔΕ και, κατ' επέκταση, η κρίση περί της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων του αιτούμενου διορισμού ανήκει αποκλειστικώς στο όργανο που έχει την προς τούτο αποφασιστική αρμοδιότητα, δεν συντρέχουν, κατά τη γνώμη μου, οι προϋποθέσεις για την πραγμάτωση του αιτούμενου διορισμού. Ωστόσο, το αρμόδιο για τον διορισμό όργανο, εφόσον κρίνει σκόπιμο, λόγω και της ενδοιαστικής χροιάς του πορίσματος, μπορεί διατάξει την επανάληψη της ΕΔΕ, προκειμένου να εκφερθεί σαφής και ανενδοίαστη κρίση επί του κρίσιμου ζητήματος, αν ο απαγχονισμός του υπαλλήλου και ο συνεπεία αυτού επελθών θάνατος ήταν απότοκος των συνθηκών υπό τις οποίες τελούσε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του κατά τον κρίσιμο χρόνο του θανάτου του.

Αθήνα, 10^η Ιανουαρίου 2017

Ο γνωμοδοτών

Αλέξανδρος Γερ. Καραγιάννης
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ